

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγικό σημείωμα	9
---------------------------	---

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΪ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

«Δεισιδαιμονία» και «Άθεια»
στά Προλεγόμενα του Ά. Κοραΐ:
Ίδέες, θέσεις, πηγές και επιδράσεις

1. Εισαγωγική σημείωση	45
2. Όρισμός της «δεισιδαιμονίας» κατά τον Ά. Κοραΐ	47
3. Πιθανές ευρωπαϊκές επιδράσεις και πηγές πού διαμόρφωσαν τις θέσεις του Κοραΐ (F. Bacon, J. Arndius, J. Toland, P. Bayle, Fr. Buddens, Voltaire, D. Hume, J. Locke, I. Kant)	50
4. Ίδέες και θέσεις του Κοραΐ	88
5. Μέσα αντιμετώπισης της δεισιδαιμονίας	94
6. Ή «άθεια» στά κείμενα του Κοραΐ	98
7. Οί προτάσεις του Κοραΐ γιά τήν «άνεξιθρησκεία» (toleration)	99
8. Έπιλογική σημείωση (Appendix)	103

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ή προσωκρατική φιλοσοφία
στά κείμενα του Άδαμαντίου Κοραΐ

1. Εισαγωγική παρατήρηση	109
2. Τό πρόβλημα	114
3. Ή κριτική του Κοραΐ στους προσωκρατικούς φιλοσόφους ...	114
4. Ό Δημόκριτος στά έργα του Κοραΐ	122
4.1 Ό Κοραΐς γιά τόν Δημόκριτο ώς γεωγράφο	122

4.2	Ὁ Κοραῆς γιά τίς θεμελιώδεις ἔννοιες τῆς ἠθικῆς θεωρίας τοῦ Δημοκρίτου: «εὐθυμία» καί «εὐεστό»	125
4.3	Οἱ ἀπόψεις τοῦ Δημοκρίτου περί «φύσιος ἀνθρώπου»	133
4.4	Οἱ αἰτίες τῶν ἀσθενειῶν κατά τόν Δημόκριτο	135
4.5	Τό δημοκρίτειο «σεαυτὸν αἰσχύνεσθαι»	138
4.6	Ὁ Κοραῆς γιά τόν «πᾶτον τοῦ πηγαδίου»: Δημόκριτος καί Kant	140
5.	Ἀποσπάσματα τοῦ Ἡρακλείτου στά κείμενα τοῦ Κοραῆ	143
5.1	«Πολυμαθὴν νόον οὐ διδάσκει»	143
5.2	Ὁ Κοραῆς γιά τὴν «οἴησιν» κατά τόν Ἡράκλειτο	147
5.3	Ἡ ἰδέα τοῦ Ἡρακλείτου «Περί εὐνομίας»	154
6.	Ὁ πυθαγόρειος Ἀρχύτας	156
6.1	Ἀναφορές τοῦ Κοραῆ στίς ἀπόψεις τοῦ Ἀρχύτα περί ἀρετῆς καί μετριοπαθείας	156
6.2	Ὁ Κοραῆς γιά τίς ἀπόψεις τοῦ Ἀρχύτα «περὶ νόμου»	161
7.	Τό ἀπόσπασμα τοῦ πυθαγορείου Μετώπου «Περί ἀρετῆς» ...	164
8.	Ὁ ποιητὴς Ἐπίχαρμος στά κείμενα τοῦ Κοραῆ	168
9.	Διορθώσεις τοῦ Κοραῆ σέ ἓνα ἀπόσπασμα τοῦ Ἐμπεδοκλῆ ...	173
10.	«Φιλόσοφος» vs. «ἀφιλόσοφος ῥητορικῆ»: «οἱ ἀδόλεσχοι Σοφισταί»	185
10.1	Ὁ Κοραῆς γιά τὴ χρησιμότητα τῆς ρητορικῆς	185
10.2	Φιλοσοφία καί ρητορικὴ	188
10.3	Ὁ Κοραῆς κατήγορος τῶν Σοφιστῶν	194
10.4	Το πλαίσιο τῆς ἀντίθεσης σκεπτικισμοῦ καί ἀντισκεπτικισμοῦ τόν 18ο αἰ. καί ὁ ἀντισκεπτικισμὸς τοῦ Κοραῆ	198
10.5	Ὁ Κοραῆς γιά τὸ δημοκρίτειο «νόμῳ γλυκύ, νόμῳ πικρόν», τίς «ποιότητες» καί τὴν ἀναξιοπιστία τῶν αἰσθήσεων	207
10.6	Ὁ Κοραῆς γιά τόν «ἄγραφον νόμον» καί τὸ «φυσικὸν δίκαιον»	211
11.	Συμπεράσματα	222

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Σχόλια στίς «Σημειώσεις» τοῦ Ἀ. Κοραῆ στό
«Προσωρινὸ πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος 1822» καί ἡ γεω-
γραφικὴ ἐρμηνεία τῆς Ἱστορίας καί τῆς Νομοθεσίας

1.	Εἰσαγωγικὴ σημείωση	237
----	---------------------------	-----

2. Οί «Σημειώσεις εις τὸ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1822»	239
3. Σχόλια στὶς «Σημειώσεις εις τὸ Προσωρινὸν πολίτευμα»	242
3.1 Προϋποθέσεις τῆς «πολιτικῆς ἐλευθερίας»	253
3.2 Τὸ δικαίωμα τῆς «ιδιοκτησίας»	257
3.3 Ἡ περιττὴ διάταξη τοῦ ἄρθρου α΄ περὶ «θρησκευτικῆς ἀνοχῆς»	262
3.4 Ἡ παράλειψη διάταξης «περὶ τύπου» ἀπὸ τὸ <i>Προσωρινὸν Πολίτευμα τοῦ 1822</i>	269
3.5 Ἡ παιδεία ὡς ἐλευθερίας «φυλακτικόν», εἰς τὸ <i>Προσωρινὸν Πολίτευμα</i>	272
4. Οἱ ἀπόψεις τοῦ Κοραῆ γιὰ τὴ γεωγραφικὴ ἐρμηνεία τῆς Νομοθεσίας καὶ τῆς Ἱστορίας	281
4.1 Εἰσαγωγικὴ σημείωση	281
4.2 Οἱ ἀπόψεις τοῦ Κοραῆ γιὰ τὴ «γεωγραφικὴ ἐρμηνεία τῆς νομοθεσίας»	287
4.3 Οἱ ἀναφορές τοῦ Κοραῆ σὲ Εὐρωπαίους ὑποστηρικτές τῆς ἰπποκρατικῆς καὶ τῆς ἀριστοτελικῆς ἀποψῆς γιὰ τὴ σχέση «κλίματος» καὶ «νομοθεσίας»	289
4.4 Ἡ θεωρία τῆς γεωγραφικῆς ἐρμηνείας τῆς ἱστορίας στό Νεοελληνικὸ Διαφωτισμὸ	295
5. Συμπερασματικὲς διαπιστώσεις	298
6. Appendix	304

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΕ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΒΑΜΒΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Jacquierus Graecus: <i>Τὰ Στοιχεῖα τῆς φιλοσοφικῆς Ἠθικῆς</i> τοῦ Ν. Βάμβα (1770-1855): μετὰφραση τῆς <i>Philosophia Moralis</i> τοῦ Franciscus Jacquier (1711-1788)	
1. Εἰσαγωγή: ὁ Νεόφυτος Βάμβας στὴν Κεφαλληνία	319
2. <i>Τὰ Στοιχεῖα τῆς Φιλοσοφικῆς Ἠθικῆς</i> τοῦ Ν. Βάμβα καὶ ἡ <i>Philosophia moralis</i> τοῦ Franciscus Jacquier	323

3.1 Ἡ μέχρι τώρα ἔρευνα	330
3.2 Ὁ François Jacquier καὶ τὸ ἔργο του	331
4. Γιατί ὁ Βάμβας ἐπέλεξε νὰ μεταφράσει τὴ <i>Philosophia moralis</i> τοῦ Jacquier;	339
5. Appendix: Σύγκριση τῶν κειμένων: <i>Στοιχεῖα τῆς Φιλοσοφικῆς Ἠθικῆς</i> τοῦ Νεοφύτου Βάμβα καὶ <i>Philosophia moralis</i> τοῦ François Jacquier	345
6. Συμπεράσματα	448

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Φιλοσοφικὲς ἰδέες τοῦ Francis Bacon (1561-1626) σέ κείμενα τοῦ Νεοφύτου Βάμβα (1770-1855)

1. Εἰσαγωγικὴ σημείωση	453
2. Κρίσεις τοῦ Σουρία γιὰ τίς φιλοσοφικὲς ἐπιλογές τοῦ Νεοφύτου Βάμβα	455
3. Ἰδέες τοῦ Fr. Bacon στὰ κείμενα τοῦ Νεοφύτου Βάμβα	458
4.1 Ὅρισμός καὶ περιεχόμενο τῆς φιλοσοφίας κατὰ τὸν Bacon καὶ τὸν Βάμβα	463
4.2 Ἡ διαίρεση τῆς φιλοσοφίας καὶ ὁ <i>modus philosophandi</i> κατὰ τὸν Βάκωνα καὶ τὸν Βάμβα	467
4.3 Bacon καὶ Βάμβας: παράλληλη στάση ἀπέναντι στὸν Ἀριστοτέλη	474
5. Λόγοι πού ὀδήγησαν τὸν Βάμβα σέ ἀναφορές στό ἔργο τοῦ Bacon	475
6. Συμπερασματικὲς διαπιστώσεις	478

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

α. Πηγές - Ἱστορίες - Ἐγκυκλοπαίδειες	481
β. Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία	484
γ. Ξενόγλωσση βιβλιογραφία καὶ μεταφράσεις	490
Βιογραφικὸ - Ἐργογραφικὸ σημεῖωμα	495

